

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **D., s.r.o.** so sídlom v D., IČO: X., proti žalovanej **JUDr. B. R.**, bývajúcej v S., zastúpenej JUDr. A. B., advokátkou so sídlom v B., **o zaplataenie 2 046,73 €** (61 660 Sk) s príslušenstvom a **3 684,86 €** (110 010 SK) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 11 C 156/2006 a sp. zn. 5 C 122/2006, na dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 26. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 101/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 26. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 101/2010 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa v konaniach vedených na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 11 C 156/2006 a sp. zn. 5 C 122/2006 domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 61 660 Sk s príslušenstvom (sp. zn. 11 C 156/2006) a sumu 111 010 Sk s príslušenstvom (sp. zn. 5 C 122/2006), ktoré predstavujú bezdôvodné obohatenie žalovanej získané na úkor žalobkyne (§ 451 Občianskeho zákonníka). Žalobou uplatnený nárok skutkovo vymedzila tým, že žalovaná ako súdna exekútorka v exekučných veciach vedených na jej exekútorskom úrade pod sp. zn. EX 6/2003 a sp. zn. EX 7/2003 doručila žalobkyni (ako povinnej) upovedomenie o začatí exekúcie z 27. februára 2003, ktorým ju vyzvala zaplatiť vymáhané pohľadávky a tiež predbežné trovy exekúcie. Žalobkyňa (povinná) na základe toho dobrovoľne zaplatila nielen vymáhanú sumu, ale aj trovy exekúcie. Podľa názoru žalobkyne mala súdna exekútorka v danom prípade upustiť od vykonania exekúcie [§ 46 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších

zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“)], pričom by súdnej exekútorke nepatrila odmena vo výške podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov (ďalej len „vyhláška č. 288/1995 Z.z.“), ale vo výške vyplývajúcej z § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z. V dôsledku nesprávneho určenia výšky odmeny zaplatila žalobkyňa (povinná) nad rámec jej povinnosti o žalované sumy viac.

Okresný súd Senica rozsudkom z 10. októbra 2007 č.k. 11 C 156/2006-59 zamietol žalobu o zaplatenie 61 660 Sk s príslušenstvom s odôvodnením, že žalobkyňa nepreukázala, že by sa žalovaná pri výkone exekučnej činnosti na jej úkor bezdôvodne obohatila. V danom prípade bola súdna exekútorka pri vymáhaní dlžnej sumy činná a v exekučnom konaní došlo k uzavretiu dohody o splátkovom kalendári, v zmysle ktorého mala byť vymáhaná suma a trovy exekúcie uhradené do 30. decembra 2003. Žalobkyňa ale túto dohodu napriek opakovaným urgenciám nedodržala a vymáhanú sumu s trovami exekúcie zaplatila až 23. augusta 2004. Konanie žalobkyne (povinnej) preto nemožno považovať za dobrovoľné splnenie vymáhaného nároku. Súd prvého stupňa vzhľadom na to bezdôvodne podanú žalobu zamietol a žalobkyňu zaviazal zaplatiť žalovanej do 3 dní náhradu trov konania 27 682,30 Sk.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala žalobkyňa odvolanie. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 44/2008 napadnutý rozsudok vo veci samej zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi do 3 dní sumu 61 660 Sk s úrokom z omeškania 7 % ročne od 26. apríla 2006 do zaplatenia, a v rovnakej lehote jej nahradiť trovy konania 20 102 Sk. V odôvodnení uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd pred zodpovedaním otázok súvisiacich so vznikom nároku súdneho exekútora na odmenu v zmysle vyhlášky č. 288/1995 Z.z. skúmal najskôr, či je opodstatnená námietka žalovanej o premlčaní žalobou uplatnenej pohľadávky a dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci nedošlo k premlčaniu práva. K námietke žalobkyne, že právny vzťah účastníčok tohto konania nemá znaky súkromnoprávneho vzťahu, odvolací súd uviedol, že napriek osobitnému postaveniu žalovanej ako súdnej exekútorke je tento vzťah potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení. I keď postavenie súdneho exekútora vykazuje určité atribúty, ktorými sa obvykle vyznačujú len orgány verejnej moci, treba zohľadniť, že súdni exekútori vykonávajú svoje povolanie ako samostatne zárobkovo činné osoby, sú povinní riadiť sa právnymi predpismi, nesú z toho vyplývajúcu zodpovednosť (najmä za škodu podľa § 33 Exekučného poriadku) a pri výkone svojej činnosti sami

podliehajú prieskumnej a kontrolnej právomoci rôznych orgánov verejnej moci alebo verejnej správy (napríklad zo strany súdov, daňových úradov alebo Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky). Z toho odvolací súd vyvodil, že účastník exekučného konania má možnosť domáhať sa v občianskom súdnom konaní uspokojenia rôznych nárokov majúcich pôvod v nesprávnom postupe súdnych exekútorov, a to osobitne v prípadoch, „kde možnosť námietok proti predbežným trovám exekúcie vyčísleným už v upovedomení o začatí exekúcie (podľa § 201 Exekučného poriadku) pri faktickom nedostatku ďalšieho vykonávania exekúcie nepredstavuje dostatočný prostriedok ochrany najmä povinného“. Po vyriešení týchto otázok (premlčania a povahy vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok) pristúpil odvolací súd k posúdeniu opodstatnenosti požiadavky žalobkyne na zaplatenie sumy požadovanej žalobou ako bezdôvodné obohatenie. Vychádzal z toho, že od vykonania exekúcie možno upustiť v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania až do jeho skončenia vymožením pohľadávky. I keď v danom prípade došlo k úhrade exekučne vymáhanej pohľadávky bez toho, aby súdna exekútorica musela prikrčiť k vymáhaniu pohľadávky niektorým zo zákonných spôsobov exekúcie na peňažné plnenie, žalovaná nemala zákonný dôvod nepokračovať v exekúcii (tým skôr, že žalobkyňa ako povinná neplnila ani dohodnutý splátkový kalendár). V nečinnosti súdnej exekútorice videl odvolací súd faktické upustenie od vykonania exekúcie a uzavrel, že vykonaním exekúcie, za ktoré by súdnemu exekútorovi patrila odmena podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z., nie je postup súdneho exekútora obmedzujúci sa na vydanie upovedomenia o začatí exekúcie. V danom prípade mala žalovaná právo na odmenu len vo výške zodpovedajúcej § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z., a pokiaľ jej žalobkyňa zaplatila odmenu vyššiu (v zmysle § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z.), došlo na strane žalovanej k bezdôvodnému obohateniu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p.

Na dovolanie žalovanej Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo 14. januára 2010 sp. zn. 3 Cdo 58/2009 zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 44/2008 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd v odôvodnení podal výklad riešenia otázky medzi žalobcom a žalovanou ako exekútoricou vykonávajúcou exekučnú činnosť a vyslovil právny záver, že vzhľadom na povahu vzťahu vznikajúceho medzi povinným ako účastníkom exekučného konania a súdnym exekútorom vykonávajúcim exekučnú činnosť nemôže dôjsť na strane súdneho exekútora k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka tým, že povinný mu na základe výzvy (§ 47 ods. 1

písm. a/ Exekučného poriadku) zaplatí za výkon exekučnej činnosti vo výzve uvedenú odmenu, výška ktorej presahuje sumu zodpovedajúcu právnomu predpisu.

Okresný súd Senica rozsudkom zo 17. októbra 2007 č.k. 5 C 122/2006-60 zamietol žalobu o zaplataenie 111 010 Sk s príslušenstvom a rozhodol o náhrade trov konania. Dôvody, pre ktoré súd prvého žalobu zamietol, sa zhodujú s dôvodmi uvedenými v rozsudku Okresného súdu Senica z 10. októbra 2007 č.k. 11 C 156/2006-59 (viď uvedené vyššie).

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podala žalobkyňa odvolanie. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 38/2008 napadnutý rozsudok vo veci samej zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni do 3 dní sumu 111 010 Sk s úrokom z omeškania 7 % ročne od 26. apríla 2006 do zaplataenia, a v rovnakej lehote jej nahradiť trovy konania 38 152 Sk. Ako vyplýva z odôvodnenia, odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa z totožných dôvodov ako v rozhodnutí z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 44/2008 (viď uvedené vyššie).

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 18. februára 2010 sp. zn. 3 Cdo 199/2009 zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave z 3. júna 2008 sp. zn. 10 Co 38/2008 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, a to z rovnakých dôvodov ako vo vyššie uvedenom rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. januára 2010 sp. zn. 3 Cdo 58/2009.

V ďalšom konaní Krajský súd v Trnave na pojednávaní 26. októbra 2010 uznesením spojil na spoločné odvolacie konanie veci vedené pod sp. zn. 10 Co 101/2010 (predtým sp. zn. 10 Co 38/2008 a týkajúca sa konania na Okresnom súde Senica vedeného pod sp. zn. 11 C 156/2006) a sp. zn. 10 Co 142/2010 (predtým 10 Co 44/2008 a týkajúca sa konania na Okresnom súde Senica vedeného pod sp. zn. 5 C 122/2006) s tým, že vec bude vedená pod sp. zn. 10 Co 101/2010 a rozsudkom z 26. októbra 2010 sp. zn. 10 Co 101/2010 rozsudky Okresného súdu Senica z 10. októbra 2007 č.k. 11 C 156/2006-59 a zo 17. októbra 2007 č.k. 5 C 122/2006-60 zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 5 731,60 € so 7 % úrokom z omeškania od 26. apríla 2006 do zaplataenia a nahradiť jej 1 933,68 € trov konania. Pri posudzovaní právneho vzťahu medzi účastníkmi konania vychádzal z právneho názoru vysloveného v uzneseniach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorými boli

predchádzajúce rozhodnutia odvolacieho súdu zrušené a vec mu vrátená na ďalšie konanie. Zotrvál na svojom doterajšom názore o neopodstatnenosti námietky žalovanej o premlčaní žalobou uplatnených pohľadávkach, ako i že možnosť exekútora upustiť od vykonania exekúcie je v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania až do prípadného jeho skončenia (vymoženie pohľadávky), avšak s tým, že obmedzenie práva exekútora na odmenu len vo výške 50 % zo základnej sadzby odmeny by takto malo výslovne dopadať len na prípady úhrady vymáhanej pohľadávky povinným pred uplynutím tzv. námietkovej lehoty (§ 47 ods. 3 Exekučného poriadku) a na prípady upustenia od vykonania exekúcie (§ 46 ods. 3 Exekučného poriadku). V danom prípade došlo k úhrade exekučne vymáhaných pohľadávok po uplynutí tzv. námietkovej lehoty, avšak bez toho, aby súdna exekútorica musela prikrčiť k vymáhaniu pohľadávky niektorým zo zákonných spôsobov exekúcie na peňažné plnenie. V nečinnosti súdnej exekútorice videl odvolací súd faktické upustenie od vykonania exekúcie a uzavrel, že vykonaním exekúcie, za ktoré by súdnemu exekútorovi patrila odmena podľa § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z., nie je postup súdneho exekútora obmedzujúci sa na vydanie upovedomenia o začatí exekúcie. V danom prípade mala žalovaná právo na odmenu len vo výške zodpovedajúcej § 5 ods. 2 vyhlášky č. 288/1995 Z.z., a pokiaľ jej žalobkyňa zaplatila odmenu vyššiu (v zmysle § 5 ods. 1 vyhlášky č. 288/1995 Z.z.), došlo na strane žalobkyne ku škode (§ 33 ods. 1 Exekučného poriadku). O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie a žiadala, aby dovolací napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a potvrdil rozsudok prvostupňového súdu. Namietala, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesúhlasila so záverom odvolacieho súdu pri posudzovaní otázky možnosti či povinnosti súdneho exekútora upustiť od vykonania exekúcie, ako i pokiaľ na daný prípad aplikoval § 33 ods. 1 Exekučného poriadku. Bola toho názoru, že podľa zákona možno upustiť od vykonania exekúcie iba do vydania upovedomenia o začatí exekúcie a uviedla, že pokiaľ by sa dovolací súd v tejto otázke stotožnil s názorom odvolacieho súdu, poukázala na to, že od vykonania exekúcie mohla upustiť najskôr 23. augusta 2008, kedy bol účinný už zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241

ods. 1 O.s.p., proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolateľka namieta, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval.

Dovolací súd zistil, že obsah spisu nasvedčuje tomu, že v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu dovolaním napadnutým rozsudkom, žalobkyňa zmluvou z 12. augusta 2008 postúpila obe pohľadávky, ktoré sú predmetom tohto sporu, JUDr. J. H., bývajúcemu v P., ktorá skutočnosť bola v ten istý deň písomne oznámená žalovanej. Z obsahu spisu nevyplýva, že by odvolací súd o tejto skutočnosti vedel.

Uzavretie zmluvy o postúpení pohľadávky je právnou skutočnosťou, ktorá má za následok zmenu v osobe veriteľa, pôvodný veriteľ (postupca) stráca postúpenú pohľadávku s príslušenstvom a všetkými právami s ňou spojenými a nie je už ďalej oprávnený pohľadávku vymáhať a prijímať od dlžníka plnenie. Postúpením pohľadávky sa veriteľom stane postupník. Ak veriteľ postúpil pohľadávku po začatí súdneho konania proti dlžníkovi, stráca aktívnu vecnú legitimáciu v spore. Nedostatok aktívnej vecnej legitimácie znamená, že ten, kto tvrdí svoje hmotnoprávne oprávnenie, v skutočnosti toto oprávnenie nemá.

V danom prípade odvolací súd vychádzal z toho, že žalobkyňa je v spore aktívne legitimovaná, hoci z obsahu spisu vyplýva, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu obe pohľadávky, ktoré sú predmetom sporu, boli žalobkyňou postúpené inému subjektu. Na túto okolnosť odvolací súd nevezal zreteľ, keďže o nej v čase rozhodovania nemal vedomosť a túto okolnosť súdu neoznámila ani žalobkyňa a do svojej smrti (14. júla 2010) ani jej jediný konateľ Ing. M. H., ani JUDr. J. H., ktorému boli pohľadávky postúpené, a ani ju nenamietala žalovaná, ktorá bola o tejto skutočnosti písomne žalobkyňou informovaná.

I keď vzhľadom na priebeh konania nemožno odvolaciemu súdu vytýkať, že uvedenú hmotnoprávnu zmenu (postúpenie predmetu sporu zo žalobkyne na tretiu osobu pred rozhodnutím) nezohľadnil a otázkou aktívnej legitimácie žalobkyne sa z tohto hľadiska zatiaľ nezaoberal, jeho rozhodnutie je v tomto zmysle predčasné, a v dôsledku toho založené na nesprávnom právnom závere (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Z uvedených dôvodov dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.) bez toho, aby sa zaoberal právnymi námietkami uvedenými žalovanou v dovolaní.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. septembra 2013

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková